

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (desátého senátu)

30. května 2018*

„Řízení o předběžné otázce – Sociální zabezpečení migrujících pracovníků – Koordinace systémů sociálního zabezpečení – Nařízení (ES) č. 883/2004 – Věcná oblast působnosti – Článek 3 – Prohlášení členských států podle článku 9 – Překlenovací důchod – Kvalifikace – Systémy zákonných předdůchodových dávek – Vyloučení pravidla o sčítání dob podle článku 66“

Ve věci C-517/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (odvolací soud v Gdańsku, III. oddělení pro pracovní právní věci a věci sociálního zabezpečení, Polsko) ze dne 20. září 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 4. října 2016, v řízení

Stefan Czerwiński

proti

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku,

SOUDNÍ DVŮR (desátý senát),

ve složení A. Borg Barthet, vykonávající funkci předsedy senátu, M. Berger a F. Biltgen (zpravodaj), soudci,

generální advokát: E. Tančev,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku A. Bołtruczykem, radcem prawnym,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za dánskou vládu J. Nymann-Lindegrenem, M. N. Lyshøjem a C. Thorningem, jako zmocněnci,
- za Evropský parlament A.-M. Dumbrăvan a A. Pospíšilovou Padowskou, jako zmocněnkyněmi,
- za Radu Evropské unie A. Norbergem a K. Pleśniakem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: polština.

– za Evropskou komisi D. Martinem a A. Szmytkowskou, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 1, 3 a 9 a platnosti článku 66 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1, a oprava Úř. věst. 2004, L 200, s. 1), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012 (Úř. věst. 2012, L 149, s. 4) (dále jen „nařízení č. 883/2004“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Stefanem Czerwińskim a Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku (orgán sociálního zabezpečení, pracoviště v Gdańsku, Polsko) (dále jen „ZUS“) ve věci, ve které ZUS pro účely poskytnutí překlenovacího důchodu odmítl zohlednit doby přispívání za zaměstnání, která dotýčný vykonával v jiných členských státech Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru (EHP).

Právní rámec

Dohoda o Evropském hospodářském prostoru

- 3 Článek 29 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3) zní:

„Pro zajištění volného pohybu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných zajistí smluvní strany v oblasti sociálního zabezpečení pro pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné a jimi vyživované rodinné příslušníky v souladu s přílohou VI zejména:

- a) započtení všech dob získaných podle právních předpisů jednotlivých členských států [jednotlivých států] pro účely vzniku a zachování nároků na dávky, jakož i výpočet jejich výše;
- b) vyplácení dávek osobám s bydlištěm na území smluvních stran.“
- 4 Příloha VI Dohody o Evropském hospodářském prostoru ve znění rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 76/2011 ze dne 1. července 2011 (Úř. věst. 2011, L 262, s. 33), zmiňuje v bodě I, nadepsaném „Obecná koordinace sociálního zabezpečení“, nařízení č. 883/2004 a jeho pozdější znění.

Unijní právo

- 5 Podle bodu 33 odůvodnění nařízení č. 883/2004:

„Je nezbytné začlenit systémy zákonných předdůchodových dávek do oblasti působnosti tohoto nařízení a tak zaručit jak rovné zacházení, tak i možnost vývozu předdůchodových dávek, jakož i přiznávání rodinných a zdravotních dávek dotčeným osobám v souladu s tímto nařízením; protože zákonné systémy předdůchodových dávek existují jen v omezeném počtu členských států, nemělo by do něj být zahrnuto pravidlo o sčítání dob.“

6 Článek 1 tohoto nařízení, nadepsaný „Definice“, zní takto:

„Pro účely tohoto nařízení se:

[...]

- x) ‚předdůchodovou dávkou‘ rozumí veškeré peněžité dávky kromě dávky v nezaměstnanosti nebo při předčasném odchodu do důchodu, poskytované od určeného věku pracovníkům, kteří zkrátili, ukončili nebo pozastavili svou výdělečnou činnost, do věku, ve kterém jim vznikne nárok na starobní důchod nebo důchod při předčasném odchodu do důchodu, jehož obdržení nevyžaduje, aby dotyčná osoba byla k dispozici službám zaměstnanosti dotčeného členského státu; ‚dávku při předčasném odchodu do důchodu‘ se rozumí dávka poskytovaná před dosažením věku pro vznik nároku na řádný důchod, která je po dosažení uvedeného věku buď nadále poskytovaná, nebo nahrazena jinou starobní dávkou;

[...]“

7 Článek 3 uvedeného nařízení, nadepsaný „Věcná oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na všechny právní předpisy týkající se těchto oblastí sociálního zabezpečení:

[...]

- d) dávky ve stáří

[...]

- i) předdůchodové dávky;

[...]“

8 Článek 6 téhož nařízení zní následovně:

„Nestanoví-li toto nařízení, příslušné instituce členského státu, jehož právní předpisy podmiňují:

- získání, zachování, trvání nebo opětné nabytí nároku na dávky,
- použití některých právních předpisů,
- přístup k povinnému, dobrovolnému pokračujícímu nebo dobrovolnému pojištění nebo vynětí z něj,

získáním dob pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení, přihlíží v nezbytném rozsahu k získaným dobám pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získaným podle právních předpisů kteréhokoli jiného členského státu, jako by byly získány podle právních předpisů, které tato instituce uplatňuje.“

9 Článek 9 nařízení č. 883/2004 stanoví:

„1. Členské státy písemně oznámí Evropské komisi prohlášení učiněná podle čl. 1 písm. l), právní předpisy a systémy uvedené v článku 3, uzavřené úmluvy uvedené v čl. 8 odst. 2, minimální dávky uvedené v článku 58 a neexistenci systému pojištění uvedeného v čl. 65a odst. 1, jakož i jejich podstatné změny. V těchto oznámeních je uveden den, od něhož se toto nařízení použije na systémy členskými státy v nich uvedené.

2. Tato oznámení se předkládají Evropské komisi každý rok a jsou v potřebné míře zveřejňována.“

- 10 Článek 66 tohoto nařízení uvádí, že „[p]okud právní předpisy podmiňují nárok na předdůchodové dávky získáním dob pojištění, zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti, nepoužije se článek 6“.

Polské právo

- 11 Podle článku 3 odst. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (zákon o překlenovacích důchodech), ze dne 19. prosince 2008, v konsolidovaném znění (Dz. U. z roku 2015, položka 965) (dále jen „zákon o překlenovacích důchodech“ jsou pracemi vykonávanými ve zvláštních pracovních podmínkách práce spojené s rizikem, které mohou s přibývajícím věkem s velkou pravděpodobností způsobit trvalé poškození zdraví, práce vykonávané ve zvláštních pracovních podmínkách způsobovaných přírodními silami nebo technologickými procesy, které i přes použití preventivních technických, organizačních a zdravotních opatření kladou na pracovníky nároky, které překračují úroveň jejich schopností, které se v důsledku stárnutí snižují ještě před dosažením důchodového věku natolik, že jim zabrání v práci na dosud zastávaném pracovním místě. Seznam prací vykonávaných ve zvláštních pracovních podmínkách je uveden v příloze I tohoto zákona.
- 12 Článek 3 odst. 3 uvedeného zákona definuje práce zvláštní povahy jako práce, které vyžadují zvláštní odpovědnost a zvláštní fyzickou a psychickou způsobilost, u nichž se schopnost jejich náležitého vykonávání bez ohrožení veřejné bezpečnosti, včetně zdraví a života jiných osob, snižuje před dosažením důchodového věku v důsledku zhoršení fyzické a psychické způsobilosti související s procesem stárnutí. Seznam prací zvláštní povahy je uveden v příloze II téhož zákona.
- 13 Článek 4 důchodového zákona o překlenovacích důchodech stanoví podmínky pro přiznání nároku na překlenovací důchod. Pracovník tedy musí splňovat následující:
- „1) je narozen po 31. prosinci 1948;
 - 2) vykonával práci ve zvláštních pracovních podmínkách nebo práce zvláštní povahy minimálně 15 let;
 - 3) dosáhl věku minimálně 55 let u žen a minimálně 60 let u mužů;
 - 4) doložit příspěvkové a nepříspěvkové doby [...] minimálně 20 let u žen a minimálně 25 let u mužů;
 - 5) před 1. lednem 1999 vykonával práce ve zvláštních pracovních podmínkách nebo práce zvláštní povahy ve smyslu čl. 3 odst. 1 a 3 zákona o překlenovacích důchodech nebo článků 32 a 33 [ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zákon o starobních důchodech a jiných důchodech vyplácených z fondu sociálního zabezpečení) ze dne 17. prosince 1998 (Dz. U. z roku 2016, položka 887)];
 - 6) po 31. prosinci 2008 vykonával práci ve zvláštních podmínkách nebo práci zvláštní povahy ve smyslu čl. 3 odst. 1 a 3 zákona o překlenovacích důchodech;
 - 7) došlo k rozvázání pracovního poměru.“
- 14 Podle článku 8 zákona o překlenovacích důchodech pracovník vykonávající práce ve zvláštních podmínkách uvedených v bodech 20, 22 a 32 přílohy 1 k uvedenému zákonu, který splňuje podmínky uvedené v jeho čl. 4 bodech 1 a 4 až 7, nabývá nárok na překlenovací důchod, pokud dosáhl věku minimálně 50 let u žen a minimálně 55 let u mužů a prokáže, že odpracoval minimálně 10 let v práci vykonávané ve zvláštních podmínkách.

- 15 V souladu s článkem 16 tohoto zákona nárok na překlenovací důchod zaniká buďto dnem předcházejícím dnu vzniku nároku na starobní důchod přiznaný rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení nebo jiného důchodového orgánu definovaného ve zvláštních předpisech, nebo dnem, kdy oprávněná osoba dosáhne důchodového věku, nebo dnem úmrtí oprávněného.
- 16 Článek 6 odst. 1 a 2 zákona o starobních důchodech a jiných důchodech vyplácených z fondu sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o důchodech“) stanoví:
- „1. Dobami přispívání do systému jsou následující doby:
- 1) doby pojištění;
- [...]
2. Za doby přispívání do systému se považují i následující doby před 15. listopadem 1991, za které byl placen příspěvek na sociální zabezpečení nebo za které neexistovala povinnost jej platit, a sice:
- 1) doby zaměstnání po ukončení patnáctého roku života:
- [...]
- d) doby polských státních příslušníků v zahraničí: u jiných zahraničních zaměstnavatelů, pokud během doby zaměstnání v zahraničí byly placeny příspěvky na sociální zabezpečení do polského systému sociálního zabezpečení; [...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 17 Stefan Czerwiński, narozen dne 1. ledna 1951, nastrádal 23 let a 6 měsíců příspěvkových a nepříspěvkových dob v Polsku.
- 18 Kromě toho v letech 2005 až 2011 pracoval jako druhý strojní důstojník na lodi v Německu a jako hlavní strojní důstojník na lodi v Norsku. V průběhu těchto dob zaměstnání platil příspěvky německým a posléze norským orgánům sociálního zabezpečení.
- 19 Dne 12. června 2013 podal S. Czerwiński u ZUS žádost o překlenovací důchod.
- 20 Rozhodnutím ze dne 31. července 2013 ZUS tuto žádost odmítl z důvodu, že dotčený neprokázal, že ke dni 1. ledna 2009 odpracoval 15 let v práci zvláštní povahy nebo práci vykonávané ve zvláštních podmínkách ve smyslu čl. 3 odst. 1 a 3 zákona o překlenovacích důchodech, a neprokázal ani 25 let příspěvkových a nepříspěvkových dob požadovaných podle téhož zákona.
- 21 Stefan Czerwiński podal proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek.
- 22 Rozsudkem ze dne 28. ledna 2015 Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (obvodní soud v Gdańsku, VII. oddělení pro pracovněprávní věci a věci sociálního zabezpečení, Polsko) tuto žalobu zamítl. Podle tohoto soudu, přestože S. Czerwiński prokázal 15 let odpracovaných v práci vykonávané ve zvláštních podmínkách, jak vyžaduje zákon, avšak nemohl uplatnit 25 let placení pojistného, jelikož doby přispívání dosažené v zahraničí nemohou být za tímto účelem zohledněny.
- 23 Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (odvolací soud v Gdańsku, III. oddělení pro pracovněprávní věci a věci sociálního zabezpečení, Polsko), u něhož podal S. Czerwiński odvolání proti tomuto rozhodnutí, má pochybnosti o kvalifikaci překlenovacího důchodu.

- 24 I když je v prohlášení učiněném polskými orgány podle článku 9 nařízení č. 883/2004 uvedeno, že překlenovací důchod spadá do kategorie předdůchodových dávek, předkládající soud si klade otázku, zda nemají být tyto důchody považovány za dávky ve stáří. Předkládající soud má v této souvislosti za to, že je třeba určit, zda kvalifikace určité dávky jako dávky spadající do jedné z oblastí sociálního zabezpečení vyjmenovaných v článku 3 nařízení č. 883/2004, kterou provedl příslušný vnitrostátní orgán v prohlášení dotčeného členského státu učiněném podle článku 9 uvedeného nařízení, je konečná, nebo zda může být předmětem přezkumu ze strany vnitrostátních soudů.
- 25 Předkládající soud uvádí, že v případě, že překlenovací důchod má být kvalifikován jako dávka ve stáří, použije se pravidlo sčítání dob podle článku 6 nařízení č. 883/2004.
- 26 Naproti tomu v případě, že překlenovací důchod má spadat do kategorie předdůchodových dávek, vyvstává otázka, zda vyloučení pravidla sčítání dob, jak vyplývá z článku 66 nařízení č. 883/2004, je v souladu s cílem ochrany v oblasti sociálního zabezpečení vyplývajícím z čl. 48 písm. a) SFEU.
- 27 Za těchto podmínek se Sąd Apelacyjny w Gdańsku (odvolací soud v Gdańsku) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Může být kvalifikace určité dávky jako dávky spadající do jedné z oblastí sociálního zabezpečení vyjmenovaných v článku 3 nařízení č. 883/2004, kterou provedl členský stát v prohlášení učiněném na základě článku 9 uvedeného nařízení, předmětem přezkumu ze strany vnitrostátního orgánu nebo soudu?
- 2) Je dávkou ve stáří ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004 překlenovací důchod upravený v [zákoně o překlenovacích důchodech]?
- 3) Je v případě, v němž se v souvislosti se vznikem nároku na předdůchodové dávky nepoužije zásada sčítání dob pojištění (článek 66 a bod 33 odůvodnění nařízení č. 883/2004), splněna ochranná funkce v oblasti sociálního zabezpečení vyplývající z čl. 48 písm. a) [SFEU]?”

K první předběžné otázce

- 28 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda klasifikace dávky sociálního zabezpečení jako dávky spadající do některé z oblastí sociálního zabezpečení vyjmenovaných v článku 3 nařízení č. 883/2004, kterou provedl příslušný vnitrostátní orgán v prohlášení učiněném členským státem podle čl. 9 odst. 1 uvedeného nařízení, je konečná, nebo zda může být předmětem přezkumu ze strany vnitrostátních soudů.
- 29 Pokud jde o prohlášení učiněné podle čl. 9 odst. 1 nařízení č. 883/2004, Soudní dvůr rozhodl, že členské státy mají povinnost nahlásit právní předpisy a systémy týkající se dávek sociálního zabezpečení, které spadají do věcné působnosti tohoto nařízení a jsou pro členské státy závazné, přičemž současně jsou povinny dodržet požadavky plynoucí z čl. 4 odst. 3 SEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. března 2016, Komise v. Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, bod 36).
- 30 Ze zásady loajální spolupráce uvedené v čl. 4 odst. 3 SEU totiž vyplývá, že každý členský stát musí pro účely prohlášení uvedeného v čl. 9 odst. 1 nařízení č. 883/2004 řádně prozkoumat své vlastní systémy sociálního zabezpečení, a je-li to na místě, prohlásit je po tomto prozkoumání za systémy spadající do působnosti tohoto nařízení (obdobně viz rozsudek ze dne 3. března 2016, Komise v. Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, bod 37 a citovaná judikatura).
- 31 Toto prohlášení tedy zavádí domněnku, že vnitrostátní právní předpisy nahlášené podle článku 9 nařízení č. 883/2004 spadají do věcné působnosti tohoto nařízení a zavazují v zásadě ostatní členské státy (rozsudek ze dne 3. března 2016, Komise v. Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, bod 38).

- 32 Naopak okolnost, že zákon nebo vnitrostátní právní úprava nebyly zmíněny v prohlášení podle článku 9 nařízení č. 883/2004, nemůže sama o sobě určit, že tento zákon nebo právní úprava nespadá do oblasti působnosti uvedeného nařízení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. července 1996, Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, bod 20 a citovaná judikatura, a ze dne 19. září 2013, Hliddal a Bornand, C-216/12 a C-217/12, EU:C:2013:568, bod 46).
- 33 Soudní dvůr totiž opakovaně rozhodl, že rozdíl mezi dávkami, které nespádají do oblasti působnosti nařízení č. 883/2004, a dávkami, které do něj spadají, spočívá především v základních znacích každé dávky, zejména v jejím účelu a podmínkách jejího poskytování, a neodvídá se od skutečnosti, zda vnitrostátní právní předpisy kvalifikují tuto dávku jako dávku sociálního zabezpečení (rozsudky ze dne 27. března 1985, Scrivner a Cole, 122/84, EU:C:1985:145, bod 18; ze dne 11. července 1996, Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, bod 21, a ze dne 5. března 1998, Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, bod 19, jakož i citovaná judikatura).
- 34 V každém případě, aby vnitrostátní právní předpisy spadaly do působnosti nařízení č. 883/2004, musí se vztahovat k některé ze sociálních událostí výslovně vyjmenovaných v čl. 3 odst. 1 uvedeného nařízení (v tomto smyslu rozsudky ze dne 27. března 1985, Scrivner a Cole, 122/84, EU:C:1985:145, bod 19, a ze dne 11. července 1996, Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, bod 22).
- 35 Jestliže si v projednávaném případě předkládající soud klade otázku, zda má být dávka dotčená ve věci v původním řízení kvalifikována jako předdůchodová dávka, nebo jako dávka ve stáří, je nesporné, že tato dávka se vztahuje k některé ze sociálních událostí vyjmenovaných v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004.
- 36 Jelikož však existují pochybnosti o kvalifikaci dávky sociálního zabezpečení, kterou provedl příslušný vnitrostátní orgán v prohlášení učiněném podle článku 9 nařízení č. 883/2004, je na členském státu, který učinil toto prohlášení, aby zvážil jeho správnost a případně jej pozměnil (obdobně viz rozsudek ze dne 3. března 2016, Komise v. Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, bod 39).
- 37 Soudní dvůr v této souvislosti rozhodl, že vnitrostátní soud, kterému je předložen spor související s vnitrostátními právními předpisy, se může vždy zabývat kvalifikací dávky dotčené ve věci, která je mu předložena, a případně položit Soudnímu dvoru příslušnou předběžnou otázku za účelem určení, zda tyto právní předpisy spadají do věcné působnosti nařízení č. 883/2004 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. března 2016, Komise v. Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, bod 43).
- 38 Jestliže kvalifikaci dávky sociálního zabezpečení ve smyslu nařízení č. 883/2004 musí provést dotčený vnitrostátní soud autonomně a s ohledem na základní znaky dotčené dávky sociálního zabezpečení s tím, že se v případě potřeby obrátí na Soudní dvůr s předběžnou otázkou, nemůže být klasifikace dávek sociálního zabezpečení provedená v prohlášení učiněném příslušným vnitrostátním orgánem podle článku 9 uvedeného nařízení konečná.
- 39 Hlavní cíl nařízení č. 883/2004, kterým je zajistit koordinaci systémů sociálního zabezpečení v rámci volného pohybu pracovníků při současném zajištění rovného zacházení s ohledem na různé vnitrostátní právní předpisy, by totiž byl vážně ohrožen, kdyby bylo možné, aby každý členský stát tím, že nezahrne určité dávky sociálního zabezpečení do prohlášení, nebo naopak tím, že je do prohlášení zahrne, určil podle vlastního uvážení oblast působnosti uvedeného nařízení.
- 40 Na první otázku je tedy třeba odpovědět tak, že klasifikace určité dávky sociálního zabezpečení jako dávky spadající do některé z oblastí sociálního zabezpečení vyjmenovaných v článku 3 nařízení č. 883/2004, kterou provedl příslušný vnitrostátní orgán v prohlášení učiněném členským státem podle čl. 9 odst. 1 uvedeného nařízení, není konečná. Kvalifikaci určité dávky sociálního zabezpečení může provést dotčený vnitrostátní soud autonomně a s ohledem na základní znaky dotčené dávky sociálního zabezpečení s tím, že se v případě potřeby obrátí na Soudní dvůr s předběžnou otázkou.

Ke druhé předběžné otázce

- 41 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda překlenovací důchod musí být považován za „dávku ve stáří“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004, nebo za „předdůchodovou dávku“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. i) téhož nařízení.
- 42 Úvodem je třeba připomenout, že odpověď na tuto otázku je zásadní pro vyřízení žádosti o přiznání překlenovacího důchodu. Má-li totiž být tento důchod považován za „dávku ve stáří“ a s ohledem na skutečnost, že přiznání nároku na takovou dávku je podmíněno dosažením dob pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení, musí vzít příslušný orgán členského státu v úvahu podle článku 6 nařízení č. 883/2004 všechny doby pojištění získané podle právních předpisů kteréhokoli jiného členského státu, nebo dokonce jakéhokoli jiného členského státu EHP, jako by šlo o doby získané v členském státě, pod nějž spadá tento orgán. Naproti tomu má-li být tento důchod kvalifikován jako „předdůchodová dávka“, vylučuje článek 66 nařízení č. 883/2004 použití pravidla sčítání dob upraveného v článku 6 tohoto nařízení.
- 43 Pokud jde o určení povahy dávky dotčené ve věci v původním řízení, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury musí být dávky sociálního zabezpečení chápány nezávisle na charakteristických rysech vlastních jednotlivým vnitrostátním právním předpisům za dávky téže povahy, pokud jsou jejich předmět a účel, jakož i základ jejich výpočtu a podmínky pro jejich poskytování totožné. Naproti tomu charakteristické rysy, které jsou pouze formální, nelze považovat za znaky rozhodné pro klasifikaci dávek (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. července 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, bod 13; ze dne 18. července 2006, De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, bod 25, a ze dne 11. září 2008, Petersen, C-228/07, EU:C:2008:494, bod 21).
- 44 V případě potřeby rozlišit jednotlivé kategorie dávek sociálního zabezpečení, Soudní dvůr uvedl, že je třeba vzít v úvahu riziko kryté každou dávkou (rozsudek ze dne 18. července 2006, De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, bod 27, a ze dne 19. září 2013, Hliddal a Bornand, C-216/12 a C-217/12, EU:C:2013:568, bod 52).
- 45 Dávky ve stáří uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004 se vyznačují především tím, že jejich účelem je zajistit prostředky na živobytí osobám, které při dosažení určitého věku odejdou ze zaměstnání a nejsou již povinny registrovat se na úřadu práce (rozsudek ze dne 5. července 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, bod 14).
- 46 Naproti tomu předdůchodové dávky, i když jsou do určité míry totožné s dávkami ve stáří, pokud jde o jejich předmět a účel, a sice mimo jiné zajišťují prostředky na živobytí osobám, které dosáhly určitého věku, se od dávek ve stáří liší zejména v tom, že sledují účel spojený s politikou zaměstnanosti, neboť přispívají k uvolnění pracovních míst obsazených pracovníky blížícími se důchodovému věku ve prospěch mladších nezaměstnaných, což je účel, který se objevil v kontextu hospodářské krize, která zasáhla Evropu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. července 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, body 16 a 17). Stejně tak v případě ukončení hospodářské činnosti podniku přispívá přiznání takové dávky ke snížení počtu propuštěných pracovníků, na které se vztahuje systém podpory v nezaměstnanosti (obdobně rozsudek ze dne 11. července 1996, Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, bod 31).
- 47 Z toho vyplývá, že předdůchodové dávky souvisejí úžeji s hospodářskou krizí, restrukturalizací, propouštěním, a racionalizací.
- 48 Kromě toho je třeba zdůraznit, že i když systémy zákonných předdůchodových dávek nespádají do oblasti působnosti právní úpravy použitelné na systémy sociálního zabezpečení migrujících pracovníků před vstupem nařízení č. 883/2004 v platnost, pojem „předdůchodová dávka“ je nyní definován v čl. 1 písm. x) uvedeného nařízení jako veškeré peněžité dávky kromě dávky v nezaměstnanosti nebo při předčasném odchodu do důchodu, poskytované od určeného věku pracovníkům, kteří zkrátili, ukončili

nebo pozastavili svou výdělečnou činnost, do věku, ve kterém jim vznikne nárok na starobní důchod nebo důchod při předčasném odchodu do důchodu, jehož obdržení nevyžaduje, aby dotyčná osoba byla k dispozici službám zaměstnanosti dotčeného členského státu.

- 49 Podle tohoto ustanovení se „předdůchodová dávka“ liší od „dávky při předčasném odchodu do důchodu“, jelikož na druhém místě uvedená dávka je dávka poskytovaná před dosažením věku pro vznik nároku na řádný důchod, která je po dosažení uvedeného věku buď nadále poskytována, nebo je nahrazena jinou starobní dávkou.
- 50 Právě ve světle těchto úvah je třeba zkoumat, zda taková dávka, jako je dávka dotčená ve věci v původním řízení, musí být považována za „dávku ve stáří“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004, nebo za „dávku při předčasném odchodu do důchodu“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. i) tohoto nařízení.
- 51 Pokud jde nejprve o předmět a účel dávky dotčené v původním řízení, z článku 3 zákona o překlenovacích důchodech vyplývá, a to zejména z jeho odstavců 1 a 3, že překlenovací důchod se týká pracovníků, kteří vykonávali práce spojené s rizikem ve zvláštních pracovních podmínkách, které mohly způsobit trvalé poškození zdraví, nebo i přes technologický pokrok vyžadují fyzické a psychické schopnosti, které se v souvislosti s procesem stárnutí omezují nebo snižují ještě před dosažením důchodového věku natolik, že jim zabrání v dosud vykonávané práci, či dokonce pracovníků, kteří již nemohou zajistit výkon prací zvláštní povahy, jako jsou práce, které vyžadují zvláštní odpovědnost a zvláštní způsobilost, a kteří by je již v důsledku zhoršení fyzických a psychických schopností souvisejících s procesem stárnutí nebyli schopni vykonávat bez ohrožení zdraví a života jiných osob.
- 52 I když příjemce překlenovacího důchodu stejně jako pracovník, který má nárok na předdůchodovou dávku ve smyslu čl. 1 písm. x) nařízení č. 883/2004, *a priori* ukončil nebo pozastavil svou výdělečnou činnost do věku, ve kterém mu vznikne nárok na starobní důchod, nemění to nic na tom, že překlenovací důchod nesouvisí se situací na trhu práce v kontextu hospodářské krize, nebo s hospodářskou schopností podniku v rámci restrukturalizace, ale že souvisí pouze s povahou práce, která má zvláštní povahu nebo je vykonávána ve zvláštních podmínkách.
- 53 Kromě toho, jelikož dotčená vnitrostátní právní úprava výslovně odkazuje na proces stárnutí pracovníků a nezmiňuje cíl uvolnění pracovních míst ve prospěch mladších osob, vykazuje dávka dotčená ve věci v původním řízení spíše vazbu s dávkou ve stáří.
- 54 Pokud jde dále o základ pro výpočet dávky dotčené ve věci v původním řízení, z předkládacího rozhodnutí v podstatě vyplývá, že výše překlenovacího důchodu je určena podle výše starobního důchodu, přičemž čl. 14 odst. 3 zákona o překlenovacích důchodech uvádí, že výše překlenovacího důchodu nesmí být nižší než výše nejnižšího starobního důchodu, jak je stanovena zákonem o důchodech. Kromě toho články 18, 19 a 20 zákona o překlenovacích důchodech stanoví nároky na dávky ve stavu odkázanosti, na pozůstalostní důchod a na příspěvek na pohřební náklady za stejných podmínek, jako jsou stanoveny v zákoně o důchodech.
- 55 Konečně, pokud jde o podmínky pro poskytování dávky dotčené ve věci v původním řízení, je třeba uvést, že článek 4 zákona o překlenovacích důchodech definuje obecné požadavky ve vztahu k věku, odpracované době a rovněž dlouho trvajícím příspěvkovým a nepříspěvkovým dobám, což jsou v zásadě požadavky pro poskytnutí dávek ve stáří, které jsou odlišné od typických podmínek pro poskytování předdůchodových dávek.
- 56 Pokud jde konkrétně o ztrátu nároku na překlenovací důchod, je namístě zdůraznit, že i když z článku 16 zákona o překlenovacích důchodech vyplývá, že nárok na tuto dávku končí dnem, který předchází vzniku nároku na starobní důchod, spis předložený Soudnímu dvoru neobsahuje žádnou skutečnost, která by umožňovala vyloučit, že se jedná o dávku při předčasném odchodu do důchodu

ve smyslu čl. 1 písm. x) nařízení č. 883/2004 vzhledem k tomu, že překlenovací důchod bude po dosažení věku pro vznik nároku na důchod ve stáří nadále vyplácen, nebo bude nahrazen jinou starobní dávkou.

- 57 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že jak z předmětu a účelu dávky dotčené ve věci v původním řízení, tak ze základu pro její výpočet a podmínek pro poskytnutí dávky vyplývá, že taková dávka se týká sociální události stáří podle čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004, a že se na ni tudíž použije pravidlo sčítání dob.
- 58 Na druhou otázku je tudíž třeba odpovědět tak, že taková dávka, jako je dávka dotčená ve věci v původním řízení, musí být považována za „dávku ve stáří“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004.

Ke třetí předběžné otázce

- 59 S ohledem na odpovědi poskytnuté na první dvě otázky není třeba na třetí otázku odpovídat.

K nákladům řízení

- 60 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (desátý senát) rozhodl takto:

- 1) **Kvalifikace určité dávky sociálního zabezpečení jako dávky spadající do jedné z oblastí sociálního zabezpečení uvedených v článku 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, kterou provedl příslušný vnitrostátní orgán v prohlášení učiněném členským státem podle čl. 9 odst. 1 uvedeného nařízení, není konečná. Kvalifikaci určité dávky sociálního zabezpečení může provést dotčený vnitrostátní soud autonomně a s ohledem na základní znaky dotčené dávky sociálního zabezpečení s tím, že se v případě potřeby obrátí na Soudní dvůr s předběžnou otázkou.**
- 2) **Taková dávka, jako je dávka dotčená ve věci v původním řízení, musí být považována za „dávku ve stáří“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004.**

Podpisy.